Štvrtok 11. marca 2021

P9_TA(2021)0084

Európsky semester: zamestnanosť a sociálne aspekty v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021

Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. marca 2021 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík: zamestnanosť a sociálne aspekty v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 (2020/2244(INI))

(2021/C 474/10)

Európsky parlament,

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 17. septembra 2020 s názvom Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2021 (COM(2020)0575),

— so zreteľom na návrh Komisie z 18. novembra 2020 na spoločnú správu Komisie a Rady o zamestnanosti (COM(2020)0744),

— so zreteľom na hospodársku prognózu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), zväzok 2020, vydanie 2 z 1. decembra 2020,

— so zreteľom na správu Medzinárodnej organizácie práce (MOP) s názvom Global Wage Report 2020-2021 (Správa o globálnych mzdách v rokoch 2020 – 2021) z 2. decembra 2020 o mzdách a minimálnych mzdách v čase COVID-19 a na monitorovacie správy MOP o COVID-19 a svete práce,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 19. januára 2017 o Európskom pilieri sociálnych práv [1],

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. januára 2020 s názvom Silná sociálna Európa pre spravodlivé transformácie (COM(2020)0014),

— so zreteľom na Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj, ktorú prijala OSN,

— so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, najmä na ciele 1, 3, 4, 5, 8, 10 a 13,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskej zelenej dohode (COM(2019)0640),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. mája 2020 s názvom Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie (COM(2020)0456),

— so zreteľom na Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. mája 2020 s názvom Rozpočet EÚ umožňujúci realizáciu plánu obnovy Európy (COM(2020)0442),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. novembra 2017 o boji proti nerovnostiam ako prostriedku na podporu tvorby pracovných miest a rastu [2],

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. mája 2020 s názvom Upravený pracovný program Komisie na rok 2020 (COM(2020)0440),

— so zreteľom na návrh Komisie z 28. mája 2020 na nariadenie Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po pandémii COVID-19 (COM(2020)0441),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júla 2020 o európskom programe v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (COM(2020)0274),

---

[1] Ú. v. EÚ C 242, 10.7.2018, s. 24.
[2] Ú. v. EÚ C 356, 4.10.2018, s. 89.

Štvrtok 11. marca 2021

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 19. februára 2020 s názvom Formovanie digitálnej budúcnosti Európy (COM(2020)0067),

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie z 1. júla 2020, ktorý je sprievodným dokumentom k návrhu odporúčania Rady s názvom Most k pracovným miestam – posilnenie záruky pre mladých ľudí (SWD(2020)0124),

— so zreteľom na svoju pozíciu z 10. júla 2020 o návrhu rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov ([3]),

— so zreteľom na svoju pozíciu z 8. júla 2020 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o zdroje na osobitné pridelené prostriedky na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí ([4]),

— so zreteľom na európsku hospodársku prognózu z jari 2020, ktorú Komisia uverejnila 6. mája 2020,

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 18. septembra 2020 s názvom Dôstojné minimálne mzdy v celej Európe ([5]),

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru zo 16. júla 2020 k Plánu obnovy Európy a viacročnému finančnému rámcu na roky 2021 – 2027 ([6]),

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 11. decembra 2019 s názvom Spoločné minimálne normy EÚ v oblasti poistenia v nezamestnanosti – konkrétny krok smerom k účinnému vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv ([7]),

— so zreteľom na štúdiu Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) z 24. júna 2020 s názvom COVID-19: Politické reakcie naprieč Európou,

— so zreteľom na Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu (2019 – 2024) s názvom Ambicióznejšia Únia, ktoré predstavila predsedníčka Komisie Ursula von der Leyen 9. októbra 2019,

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv vyhlásený Radou, Komisiou a Európskym parlamentom 17. novembra 2017,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 10. marca 2020 s názvom Nová priemyselná stratégia pre Európu (COM(2020)0102),

— so zreteľom na štúdiu OECD z 15. júna 2018 s názvom A Broken Social Elevator? How to Promote Social Mobility (Nefungujúci sociálny výťah? Ako podporovať sociálnu mobilitu),

— so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ ([8]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 26. mája 2016 o chudobe: rodové hľadisko ([9]),

— so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru z 19. septembra 2018 k digitálnym rodovým rozdielom ([10]),

---

([3]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0194.
([4]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0180.
([5]) Ú. v. EÚ C 429, 11.12.2020, s. 159.
([6]) Ú. v. EÚ C 364, 28.10.2020, s. 124.
([7]) Ú. v. EÚ C 97, 24.3.2020, s. 32.
([8]) Ú. v. EÚ L 188, 12.7.2019, s. 79.
([9]) Ú. v. EÚ C 76, 28.2.2018, s. 93.
([10]) Ú. v. EÚ C 440, 6.12.2018, s. 37.

— so zreteľom na šiesty európsky prieskum pracovných podmienok nadácie Eurofound – prehľadová správa, (aktualizácia z roku 2017),

— so zreteľom na spoločnú správu Komisie a nadácie Eurofound s názvom How computerisation is transforming jobs: evidence from Eurofound's European Working Conditions Survey (Ako komputerizácia mení pracovné miesta: dôkazy z európskeho prieskumu pracovných podmienok nadácie Eurofound), uverejnenú v roku 2019,

— so zreteľom na štúdiu oddelenia vedeckej predikcie (STOA) výskumnej služby Európskeho parlamentu (EPRS) z 31. marca 2020 s názvom Rethinking education in the digital age (Prehodnotenie vzdelávania v digitálnom veku),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. novembra 2018 o službách starostlivosti v EÚ na zlepšenie rodovej rovnosti ([11]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 2. júna 2016 s názvom Európska agenda pre kolaboratívne hospodárstvo (COM(2016)0356),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 11. septembra 2018 o spôsoboch opätovného začlenenia pracovníkov, ktorí sa zotavujú z úrazu a choroby, do kvalitného zamestnania ([12]),

— so zreteľom na rozpravu so zástupcami národných parlamentov o prioritách európskeho semestra na rok 2021,

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. decembra 2020 o silnej sociálnej Európe pre spravodlivé transformácie ([13]),

— so zreteľom spoločnú správu Komisie a OECD z 19. novembra 2020 s názvom Health at a Glance: Europe 2020. State of Health in the EU cycle (Prehľad o zdraví: Európa v roku 2020. Stav zdravia v cykle EÚ),

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie z 20. februára 2013 s názvom Investing in Health (Investovanie do zdravia), SWD(2013)0043,

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 4. apríla 2014 o efektívnych, prístupných a pružných systémoch zdravotnej starostlivosti (COM(2014)0215),

— so zreteľom na stanovisko expertnej skupiny Komisie pre účinné spôsoby investovania do zdravia z 25. novembra 2020 k organizácii odolnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti po pandémii COVID-19,

— so zreteľom na závery Rady zo 17. októbra 2019 o hospodárstve zameranom na dobré životné podmienky,

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanoviská Výboru pre rozpočet a Výboru pre kultúru a vzdelávanie,

— so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A9-0026/2021),

A. keďže podľa prvého odhadu Eurostatu týkajúceho sa ročného rastu za rok 2020 ([14]) klesol HDP v eurozóne o 6,8 % a v EÚ o 6,4 %; keďže podľa európskej hospodárskej prognózy Komisie zo zimy 2020 HDP EÚ v roku 2021 mierne porastie o 1,4 % a HDP eurozóny porastie o 1,2 %, pričom hospodársky výkon EÚ sa v roku 2022 sotva dostane na svoju úroveň spred pandémie; keďže sa predpokladá, že rast súkromnej spotreby bude v roku 2022 mierny, a to prevažne v dôsledku pretrvávajúcej neistoty, pokiaľ ide o vyhliadky v oblasti zamestnanosti a príjmov, čím sa pravdepodobne zachová väčšie preventívne šetrenie; keďže kapitálové výdavky majú na druhej strane profitovať z vysoko akomodačnej menovej politiky, väčších verejných investícií a cielených systémov vládnej podpory pre podniky; keďže v ročnej stratégii udržateľného rastu sa nezohľadnil scenár tretej alebo ďalších vĺn pandémie COVID-19, ktoré by mohli súčasný stav hospodárskej a sociálnej krízy ešte viac zhoršiť;

([11]) Ú. v. EÚ C 363, 28.10.2020, s. 80.
([12]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 9.
([13]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0371.
([14]) Predbežný rýchly odhad Eurostatu z 2. februára 2021: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/portlet_file_entry/2995521/2-02022021-AP-EN.pdf/0e84de9c-0462-6868-df3e-dbacaad9f49f

Štvrtok 11. marca 2021

B. keďže v niektorých členských štátoch fondy a programy EÚ stanovené vo viacročnom finančnom rámci (VFR) na obdobie rokov 2014 – 2020 ešte neboli v plnej miere využité; keďže finančné prostriedky pre nástroj obnovy Next Generation EU, najmä Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, budú k dispozícii, až keď členské štáty ratifikujú rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 ([15]);

C. keďže inštitúcie EÚ pri viacerých príležitostiach uznali potrebu opatrení na riešenie nerovností v oblasti zdravia a ochranu zdravia ľudí počas súčasnej hospodárskej recesie ([16]);

D. keďže pandémia COVID-19 zvrátila pozitívny trend miery zamestnanosti z posledných šiestich rokov v krajinách EÚ27, čo viedlo k zníženiu počtu pracujúcich osôb približne o 6,1 milióna v druhom štvrťroku 2020 a k predpokladanému poklesu o 4,5 % v priebehu roka 2020 ([17]); keďže podľa Eurostatu žilo v roku 2019, ešte pred pandémiou, 8,5 % obyvateľstva EÚ vo veku do 60 rokov v domácnostiach, v ktorých dospelí pracovali v predošlom roku menej než 20 % maximálneho týždenného pracovného času a ocitli sa v znepokojujúcej situácii chudoby pracujúcich ([18]); keďže neistá práca je stále veľkým problémom, ktorý negatívne ovplyvňuje trhy práce; keďže pracovníci, ktorí sú naďalej zamestnaní, čelia značnému zníženiu počtu odpracovaných hodín, a tým aj strate príjmu, a keďže tento vývoj má najväčší vplyv na pracovníkov, ktorí patria k zraniteľným skupinám; keďže je osobitne znepokojivé, že podľa pripravovanej správy nadácie Eurofound pokles počtu zamestnancov v EÚ27 počas prvej vlne pandémie sa ukázal byť spojený s väčším odchodom do nečinnosti než do nezamestnanosti a že výsledkom je oslabovanie miery účasti jednotlivca na trhu práce ([19]);

E. keďže priemerný počet odpracovaných hodín sa má zvyšovať rýchlejšie než počet zamestnancov a zamestnanosť môže tiež ešte viac poklesnúť po ukončení režimov skráteného pracovného času; keďže prerozdelenie pracovníkov je obvykle zdĺhavé, a preto sa v roku 2021 očakáva mierny pokles zamestnanosti; keďže napriek očakávanému budúcoročnému hospodárskemu oživeniu sa miera nezamestnanosti v EÚ má ďalej zvyšovať zo 7,7 % v roku 2020 na 8,6 % v roku 2021 a očakáva sa, že v roku 2022 sa zníži na 8,0 %, pričom budú pretrvávať rozdiely medzi členskými štátmi ([20]);

F. keďže investície, ktoré môžu viesť k zvýšenej celkovej produktivite faktorov, by mali byť vítané v súvislosti s doterajšími zmiešanými výsledkami vrátane pomalého tempa oživovania hospodárstva pred pandémiou a nárastu počtu neistých pracovných miest; keďže prebiehajúca dvojaká, ekologická a digitálna transformácia bude mať významný, no rôzny vplyv na zamestnanosť v závislosti od sektorov, regiónov a typu pracovníkov; keďže sa tým v mnohých regiónoch a priemyselných odvetviach vytvoria nové príležitosti, ako aj významné sociálno-ekonomické výzvy; keďže EÚ potrebuje spoločnú stratégiu, ktorá by sprevádzala dotknutých pracovníkov a podniky s cieľom zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo; keďže kríza COVID-19 tieto vplyvy urýchlila najmä v oblasti trendov na trhu práce a pravdepodobne ovplyvní aj dopyt po vzdelávaní, odbornej príprave a zvyšovaniu úrovne zručností; keďže pandémia COVID-19 spôsobila významné zmeny v postupoch na trhu práce, pričom od viac ako tretiny pracovníkov EÚ sa vyžaduje, aby pracovali z domu ([21]); keďže odpojenie sa od práce by malo byť základnou zásadou, ktorá pracovníkom umožňuje nevykonávať pracovné úlohy a elektronicky komunikovať mimo pracovného času bez toho, aby čelili akýmkoľvek dôsledkom, a užívať tak primeranú rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom;

([15]) Rozhodnutie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2053 zo 14. decembra 2020 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie a o zrušení rozhodnutia 2014/335/EÚ, Euratom (Ú. v. EÚ L 424, 15.12.2020, s. 1).

([16]) Poznámka Rady zo 16. októbra 2020 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení akčného programu Únie v oblasti zdravia na obdobie 2021 – 2027 (programu EU4Health) a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 282/2014, ako aj k uzneseniu Európskeho parlamentu z 10. júla 2020 o stratégii EÚ v oblasti verejného zdravia po pandémii COVID-19 (Prijaté texty, P9_TA (2020)0205).

([17]) Návrh Komisie z 18. novembra 2020 na spoločnú správu Komisie a Rady o zamestnanosti (COM(2020)0744),

([18]) Eurostat, *Over 20 % of EU population at risk of poverty or social exclusion in 2019*, Európska komisia, Luxemburg, 2020.

([19]) Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021 (pripravuje sa).

([20]) J. Hurley, *COVID-19: A tale of two service sectors*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021.

([21]) Eurofound, *Living, working and COVID-19*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2020, s. 9.

G. keďže pred pandémiou COVID-19 sa hospodárske trendy v ročných prieskumoch európskeho semestra vo všeobecnosti opisovali ako pozitívne, hoci existovali rozdiely medzi členskými štátmi; keďže z dôkazov vyplýva, že medzi osobami a medzi štátmi a regiónmi, ako aj rámci jednotlivých štátov a regiónov pretrvávajú trvalé a rastúce nerovnosti; keďže to vedie k viacerým rozdielom, ktoré treba riešiť prierezovým prístupom, aby sa zabezpečila rovnosť príležitostí a dôstojný život pre všetky skupiny; keďže zatiaľ čo na niektoré regióny čeliace viacerým výzvam v oblasti dekarbonizácie svojho priemyslu má byť zacielená finančná podpora, napríklad Fond na spravodlivú transformáciu, iné, ktoré sú príliš závislé od cestovného ruchu a súvisiacich služieb, nie sú spôsobilé pre osobitné fondy na transformáciu napriek tomu, že niektoré z nich patria medzi územia s najvyššou mierou nezamestnanosti; keďže podpora v súvislosti s pandémiou COVID-19 poskytovaná pracovníkom a podnikom sa medzi jednotlivými členskými štátmi značne líši; keďže globálne výzvy, ako je digitalizácia a boj proti zmene klímy, budú pretrvávať bez ohľadu na krízu spôsobenú pandémiou COVID-19, a vyžadujú si spravodlivú transformáciu, aby sa na nikoho nezabudlo;

H. keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 viedla k prehĺbeniu rozdielov v príjmoch na celom svete, ktoré sú len čiastočne kompenzované štátnymi subvenciami a politikami minimálnej mzdy, čo vedie k náročným situáciám neistých pracovných miest a nedostatočnej ochrany; keďže sociálno-ekonomické dôsledky krízy a následný nárast nerovností najviac zasahujú menej platených pracovníkov, a to neúmerne ženy a mladých ľudí, pričom stabilita ich rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom je už teraz spochybnená;

I. keďže systémy sociálnej ochrany sa medzi členskými štátmi líšia a sú pod veľkým tlakom, aby zmiernili sociálny vplyv krízy a zabezpečili dôstojné životné podmienky pre všetkých a prístup k základným službám, ako sú zdravie, vzdelávanie a bývanie; keďže náklady na bývanie a starostlivosť o deti môžu uvrhnúť domácnosti do chudoby a keďže je dôležité to zohľadniť pri meraní chudoby pracujúcich a preskúmaní začlenenia nákladov na bývanie do štandardných ukazovateľov podávania správ o sociálnej oblasti; keďže v roku 2018 žilo 9,6 % obyvateľstva EÚ27 v domácnostiach, ktoré vynakladali 40 % alebo viac svojho ekvivalentného disponibilného príjmu na bývanie, hoci medzi členskými štátmi boli zaznamenané podstatné rozdiely; keďže chudoba pracujúcich v EÚ od hospodárskej a finančnej krízy z roku 2008 rastie a odhaduje sa, že 10 % pracujúcich v EÚ hrozí riziko chudoby ([22]);

J. keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 viedla k zvýšeniu miery nezamestnanosti mladých ľudí na úroveň 17,1 % v septembri 2020 a očakáva sa, že sa bude ďalej zvyšovať; keďže 11,6 % mladých ľudí vo veku 15 až 24 rokov nie je zamestnaných, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET)[15]; keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 má vplyv na prístup k vzdelávaniu pre znevýhodnené sociálne skupiny, ako sú rodiny s jedným rodičom, s nízkymi príjmami a početné rodiny, ktoré majú ťažkosti s prístupom k zariadeniam na digitálne vzdelávanie pre svoje deti, alebo si ich sotva nemôžu dovoliť; keďže zvyšovanie nerovností medzi generáciami ovplyvňuje udržateľnosť nášho systému sociálneho zabezpečenia, ako aj dobrý stav demokracie; keďže hospodársky pokles bude mať dlhodobý negatívny vplyv na zamestnanosť mladých ľudí a keďže mladí ľudia sa môžu ocitnúť v situáciách menšieho počtu príležitostí a/alebo menej kvalitných príležitostí a zlých pracovných podmienok;

K. keďže ženy sú osobitne zraniteľné zmenami na trhu práce z dôvodu ich povinností v oblasti sociálnej starostlivosti a nerovného rozdelenia neplatenej práce v domácnostiach a neplatenej práce spojenej so starostlivosťou, diskriminácie na základe tehotenstva a materstva, profesijnej segregácie a menej istých pracovných miest; keďže z prierezového hodnotenia vyplýva, že u žien zo zraniteľných skupín, ako sú mladé ženy s deťmi, a najmä osamelé matky, rómske ženy, ženy so zdravotným postihnutím alebo ženy s migračným pôvodom, existuje väčšia pravdepodobnosť, že sa ocitnú v horšom postavení ([23]);

([22]) Eurostat, *1 in 10 employed persons at risk of poverty in 2018*, Európska komisia, Luxemburg, 2020, https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200131-2

([23]) Poradný výbor pre rovnosť príležitostí pre ženy a mužov, *Opinion on Intersectionality in Gender Equality Laws, Policies and Practices*, Európsky inštitút pre rodovú rovnosť, Vilnius, 2020.

Štvrtok 11. marca 2021

L. keďže rozdiel v zamestnanosti žien a mužov (11,4 %), v odmeňovaní žien a mužov (14 %) a v dôchodkoch žien a mužov (30 %) zostáva neprípustne vysoký; keďže odstránenie rozdielu v zamestnanosti žien a mužov je sociálnou a ekonomickou nevyhnutnosťou z dôvodu jeho následkov pre život žien vrátane ich finančného zabezpečenia a kvality života a s ním spojených pretrvávajúcich ekonomických nákladov, ktoré v roku 2018 dosiahli približne 320 miliárd EUR (2,4 % HDP EÚ) ([24]); keďže zlepšovanie zamestnaneckých príležitostí pre ženy, zabezpečenie rovnakých miezd, uľahčenie dobrej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a primerané započítanie období strávených výchovou detí v dôchodkových systémoch, a to aj v prípade mužov, má zásadný význam pre udržateľný sociálny a hospodársky rast a rozvoj a dlhodobú fiškálnu udržateľnosť v EÚ;

M. keďže ľudia, ktorí sú marginalizovaní alebo trpia sociálnym vylúčením a chudobou, čelia v dôsledku pandémie COVID-19 osobitným výzvam, a keďže zmeny na trhu práce, ktoré spôsobila, ich neprimerane zasiahli; keďže rómske obyvateľstvo v EÚ naďalej čelí niektorým najhorším sociálno-ekonomickým ukazovateľom, pričom viac než 80 % z nich trpí chudobou a sociálnym vylúčením, len 43 % má platené zamestnanie a neprimerane vysoký podiel z nich je v pozícii NEET; keďže Rómovia sú mimoriadne ťažko zasiahnutí krízou spôsobenou pandémiou COVID-19, a to nielen z hľadiska prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave;

N. keďže osoby so zdravotným postihnutím čelia v dôsledku pandémie ešte obmedzenejšiemu prístupu k službám; keďže digitálna priepasť – vrátane digitálnej chudoby, nízkej digitálnej gramotnosti a ťažkostí s dizajnom pre všetkých – zvyšuje prekážky v oblasti sociálnych práv ľudí so zdravotným postihnutím; keďže dôkazy, ktoré zhromaždila Agentúra Európskej únie pre základné práva, preukázali značné prekážky v prístupe k vzdelávaniu, ktorým čelia deti so zdravotným postihnutím ([25]);

O. keďže v priebehu pandémie COVID-19 sa zvýšila nezamestnanosť medzi dočasnými zamestnancami; keďže každý piaty pracovník v EÚ má pracovné miesto nízkej kvality; keďže sa očakáva, že v nasledujúcom desaťročí sa bude ďalej zvyšovať polarizácia pracovných miest a neštandardné formy zamestnania a že bude viac pracovných miest na hornom a dolnom konci spektra zručností ([26]); keďže technologické zmeny a využívanie umelej inteligencie môžu výrazne zmeniť trh práce; keďže to môže viesť k ďalším rozdielom v odmeňovaní; keďže dopyt po pracovnej sile bol stále najslabší v strede rozdelenia príjmových skupín, a to najmä v období recesie a poklesu zamestnanosti v rokoch 2008 až 2013 ([27]); keďže pandémia pravdepodobne tento trend ešte posilní; keďže pracovné miesta s nízkou kvalifikáciou budú pre spoločnosti vždy nevyhnutné a musia ponúkať dôstojné mzdy a podmienky; keďže trh práce čelí rýchlemu posunu smerom k ekologickejšiemu a digitálnejšiemu prostrediu, ktoré vytvára pracovné miesta, ktoré si vyžadujú aktualizované kompetencie, a keďže existuje značná potreba zamerať sa na stratégiu odbornej prípravy, rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností pre zamestnancov všetkých vekových kategórií; keďže to musí byť zároveň spojené so zlepšovaním pracovných podmienok a vytváraním nových kvalitných pracovných miest pre všetkých;

P. keďže udržateľný rozvoj je základným cieľom Európskej únie a sociálna udržateľnosť je základným predpokladom spravodlivej a inkluzívnej zelenej, digitálnej a demografickej transformácie; keďže sociálne trhové hospodárstvo je založené na dvoch vzájomne sa dopĺňajúcich pilieroch, a to na presadzovaní hospodárskej súťaže a rozsiahlych opatreniach sociálnej politiky, ktoré by mali viesť k dosiahnutiu plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku; keďže medzi tri piliere udržateľného rozvoja patrí hospodársky, sociálny a environmentálny pilier; keďže udržateľný rozvoj je okrem iného založený na plnej zamestnanosti a sociálnom pokroku; keďže toto je základným cieľom Európskej únie stanoveným v článku 3 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ);

([24]) Eurofound, *Women and labour market equality: Has COVID-19 rolled back recent gains?*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2020.

([25]) Agentúra Európskej únie pre základné práva, *Coronavirus pandemic in the EU – fundamental rights implications: focus on social rights*, Vestník č. 6, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2020.

([26]) Eurofound, *Upward convergence in the EU: Concepts, measurements and indicators*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2018.

([27]) Európska komisia, *Labour market and wage developments in Europe defy economic slowdown*, Európska komisia, Brusel, 2019.

Q. keďže nerovnosti v oblasti zdravia z dôvodu sociálno-ekonomického postavenia boli značné už pred krízou spôsobenou pandémiou COVID-19; keďže pokrok v oblasti strednej dĺžky života v EÚ sa spomalil a začal stagnovať; keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 zhoršila stav fyzického a duševného zdravia, najmä v prípade najzraniteľnejších skupín;

R. keďže vplyv pandémie COVID-19 zhoršili už existujúce nerovnosti, ktoré sa v poslednom desaťročí prehlbujú; keďže pokles investícií do verejných služieb po celosvetovej finančnej kríze prispel k prehlbovaniu nerovností v súvislosti s potrebami v oblasti zdravia;

S. keďže vznikli alebo sa zintenzívnili nové formy zamestnanosti, v prípade ktorých sa očakáva, že v budúcnosti výrazne zmenia spôsob práce, ako je telepráca a neštandardné spôsoby práce; keďže počas zákazu vychádzania tiež vznikli nové skutočnosti a zintenzívnili sa existujúce trendy vrátane rozmazania hraníc medzi pracovným a súkromným životom, zvýšeného domáceho násilia, zdravotných problémov zamestnancov nielen priamo súvisiacich s pandémiou COVID-19, ako sú muskuloskeletálne poruchy alebo psychologické problémy, ako aj ťažkostí s udržiavaním dobrej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom v novej realite pracovných režimov a potreby spojiť prácu s opatrovateľskými povinnosťami a často aj s domácim vzdelávaním;

T. keďže pandémia prehĺbila zdravotné a sociálne nerovnosti ([28]) v prípade početných skupín vrátane detí v rodinách s nízkymi príjmami a starších ľudí a keďže sa predpokladá, že zvýšenie miery chudoby (viac ako 90 miliónov občanov v EÚ je v súčasnosti ohrozených chudobou ([29])) bude jedným z vedľajších účinkov pandémie COVID-19 a postihuje nové skupiny občanov; keďže nadácia Eurofound navrhuje doplniť do sociálneho prehľadu, ktorý je sprievodným dokumentom Európskeho piliera sociálnych práv, ďalšie ukazovatele, ako je kvalita pracovného miesta, sociálna spravodlivosť a rovnaké príležitosti, spoľahlivé systémy sociálneho zabezpečenia a spravodlivá mobilita;

U. keďže kľúčovou súčasťou sociálneho modelu EÚ je sociálny dialóg, keďže pomáha nájsť riešenia prispôsobené trhu práce; keďže v EÚ sa oslabil sociálny dialóg a znížil sa rozsah kolektívneho vyjednávania v dôsledku decentralizácie, ku ktorej došlo po kríze v roku 2008 a reformách trhu práce zavedených v niektorých členských štátoch, ako poukázali správy o jednotlivých krajinách v rámci európskeho semestra; keďže nadácia Eurofound poukázala na to, že zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania reakcií na pandémiu COVID-19 v oblasti politiky trhu práce je v mnohých členských štátoch obmedzenejšie, než by bolo v nekrízových situáciách ([30]);

V. keďže príjmové nerovnosti zostávajú v EÚ na vysokej úrovni; keďže súťaž v oblasti daní a nákladov na prácu je škodlivá pre jednotný trh a súdržnosť medzi členskými štátmi; keďže dobre navrhnuté progresívne daňové a dávkové systémy, sociálne investície a poskytovanie kvalitných verejných a sociálnych služieb sú základnými nástrojmi na zabránenie presunu znevýhodnenia z jednej generácie na druhú;

W. keďže pandémia vo veľkej miere zasiahla vzdelávací systém v EÚ a viedla k zatvoreniu škôl, univerzít a vysokých škôl; keďže negatívny vplyv proaktívneho zatvorenia škôl na telesné a duševné zdravie detí a na ich vzdelanie pravdepodobne preváži prínos rozhodnutí o zatvorení škôl, najmä v oblastiach s obyvateľstvom ohrozeným chudobou alebo sociálnym vylúčením;

X. keďže demografická výzva si vyžaduje komplexný prístup založený na kombinácii inkluzívnych, nediskriminačných politických riešení v oblasti dôchodkov, sociálneho zabezpečenia a ochrany, kvalitných a dostupných služieb a infraštruktúry v oblasti starostlivosti o deti, staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím, podpory rodín, bývania, vzdelávania v ranom detstve, dlhodobej starostlivosti, zdravotníckych systémov, vrátane preventívnej starostlivosti a psychosociálnej podpory, boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, integrácie migrantov a rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, rodovej rovnosti, zdravého a aktívneho starnutia, vysokej miery

([28]) EuroHealthNet, *Recovering from the COVID-19 pandemic and ensuring health equity – The role of the European Semester*, EuroHealthNet, Brusel, 2020.

([29]) Eurostat, *People at risk of poverty or social exclusion*, Európska komisia, Luxemburg, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_50/default/table?lang=en

([30]) Pripravované správy: Eurofound, *COVID-19: Some implications for employment and working life*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021. Eurofound, *Involvement of social partner in policy making during COVID-19*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021

zamestnanosti a miezd; keďže dobré pracovné a životné podmienky počas celého života sú kľúčové pre predchádzanie potrebám starostlivosti a keďže primerané a cenovo dostupné bývanie a kvalitné miestne prostredie vrátane fyzického, sociálneho a na služby orientovaného rozmeru sú dôležité, pretože uľahčujú nezávislý spôsob života;

Y. keďže nadácia Eurofound poukázala na to, že pracovná sila v oblasti dlhodobej starostlivosti v poslednom desaťročí narástla o jednu tretinu a je kľúčovým odvetvím, ktoré sa má zohľadniť nielen na zaručenie kvality života starnúceho obyvateľstva, ale aj z hľadiska rodovej rovnosti v troch súvislostiach: v súčasnosti väčšinu dlhodobej starostlivosti poskytujú neformálni opatrovatelia, z ktorých väčšinu tvoria ženy; väčšinu pracovníkov v tomto odvetví tvoria ženy, čo sa takmer nezmenilo; a väčšina príjemcov starostlivosti sú ženy, ktoré majú v priemere vyššiu strednú dĺžku života než muži vo všetkých členských štátoch ([31]);

Z. keďže čelíme kritickému obdobiu našej histórie, v ktorom sa široko zdiskreditovala myšlienka, že hospodársky rast sa automaticky prejaví vo všetkých oblastiach spoločnosti; keďže sme svedkami stenčovania strednej spoločenskej vrstvy, zvyšovania neistých pracovných podmienok a chudoby pracujúcich v prípade robotníkov, nízkokvalifikovaných robotníkov a pracovníkov platformy, ako aj rastúcej polarizácie, pokiaľ ide o príjmy a bohatstvo; keďže kultúrne a kreatívne odvetvia a odvetvie cestovného ruchu vrátane podujatí a predstavení, kultúrneho cestovného ruchu a diania v oblasti nehmotného kultúrneho dedičstva boli spolu s malými a strednými podnikmi (MSP), samostatne zárobkovo činnými osobami a miestnymi a rodinnými podnikmi závažne ekonomicky zasiahnuté opatreniami, ktoré mali znížiť šírenie pandémie COVID-19;

AA. keďže sa zdá, že riziko chudoby medzi ľuďmi v neštandardných formách zamestnania sa od recesie zvýšilo a tento trend zhoršuje prebiehajúca pandémia COVID-19;

AB. keďže na rozdiel od hypotézy vytláčania (crowding-out), ktorá prevládala v ekonomickom zmýšľaní v posledných troch desaťročiach, by v novej hospodárskej paradigme mali zohrávať kľúčovú úlohu verejné investície a ich efekt vťahovania (crowding-in); keďže politika súdržnosti ako hlavná investičná politika EÚ pre sociálny, hospodársky a územný rozvoj preukázala svoju účinnosť pri znižovaní nerovností a regionálnych rozdielov, najmä v najchudobnejších regiónoch; keďže sociálna súdržnosť je predpokladom udržateľného hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest a zamestnanosti;

AC. keďže pandémia COVID-19 a kríza ukázali, že boj proti bezdomovectvu je vecou verejného zdravia; keďže podľa odhadov musí každú noc v Európskej únii prespať na ulici alebo v prístreškoch 700 000 bezdomovcov, čo je počet, ktorý sa za posledných desať rokov zvýšil o 70 %;

1. pripomína, že Komisia v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2020 a v jarnom a letnom balíku európskeho semestra 2020 uviedla, že európsky semester by mal prispievať k dosiahnutiu vykonávania Európskej zelenej dohody, Európskeho piliera sociálnych práv a cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja; víta začlenenie Európskeho piliera sociálnych práv a cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja do ročnej stratégie udržateľného rastu na rok 2021; naliehavo žiada, aby sa v rámci sociálneho a hospodárskeho modelu, ktorý zlepšuje dobré životné podmienky ľudí v EÚ, prikladal spravodlivosti a sociálnym právam rovnaký význam ako makroekonomickým cieľom; zdôrazňuje ústrednú úlohu sociálneho prehľadu v európskom semestri ([32]);

2. berie na vedomie záver Európskej fiškálnej rady, že fiškálny rámec sa musí revidovať s cieľom obmedziť jeho zložitosť a nejasnosti, ponúknuť lepšiu a trvalejšiu ochranu pre udržateľné verejné výdavky podporujúce rast a stanoviť realistické ciele znižovania dlhu v členských štátoch, ktoré neohrozia vzostupnú sociálnu konvergenciu; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, aby všetky sociálno-ekonomické, makroekonomické a fiškálne politiky členských štátov prispievali k cieľom a zámerom Európskeho piliera sociálnych práv, Európskej zelenej dohody a cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a boli s nimi plne v súlade a že sociálne a environmentálne zámery a ciele sa začlenia do rámca postupu mnohostranného dohľadu, ktorý sa uvádza v článku 121 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), ako aj v súvislosti s posilneným postupom pri makroekonomickej nerovnováhe; domnieva sa, že začlenenie cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a sociálneho piliera do rozsahu európskeho semestra si bude vyžadovať úpravu existujúcich

([31]) Eurofound, *Long-term care workforce: employment and working conditions*, Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, Luxemburg, 2021.

([32]) Prehľad sociálnych ukazovateľov. Eurostat 2020 https://ec.europa.eu/eurostat/web/european-pillar-of-social-rights/indicators/social-scoreboard-indicators

ukazovateľov a vytvorenie nových s cieľom monitorovať vykonávanie hospodárskych, environmentálnych a sociálnych politík EÚ, ako aj súlad medzi politickými cieľmi a rozpočtovými prostriedkami; vyzýva Komisiu, aby bezodkladne vypracovala metodiku sledovania výdavkov v rámci cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja pre rozpočet EÚ, ktorá by sa mohla použiť aj na posúdenie investícií v rámci národných plánov podpory obnovy a odolnosti;

3. uvádza, že desať rokov po uvedení cyklu európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík neboli vyriešené nerovnováhy v EÚ v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti, ako je segmentácia trhu práce, mzdový rozptyl, rastúce nerovnosti a chudoba, najmä chudoba detí, ale sa v skutočnosti zhoršili, čo preukazuje, že verejné politiky v niektorých členských štátoch neboli dostatočne výkonné na vybudovanie odolných systémov sociálnej ochrany a spravodlivejšieho trhu práce EÚ a že sú potrebné silnejšie politiky a koordinácia na úrovni EÚ; vyjadruje pevné presvedčenie, že podpora EÚ musí ísť nad rámec sprístupňovania finančných prostriedkov; zdôrazňuje, že je dôležité poučiť sa zo súčasnej zdravotnej a hospodárskej krízy a v budúcnosti konať proaktívne;

4. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť demokratickú zodpovednosť za súčasný proces hodnotenia semestra; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zreformovali finančný právny rámec a proces európskeho semestra s cieľom posilniť demokratickú zodpovednosť a zapojenie Európskeho parlamentu, posilniť úlohu a účasť sociálnych partnerov EÚ a členských štátov a chrániť ciele sociálneho pokroku týkajúce sa systémov sociálneho zabezpečenia a kvalitnej zamestnanosti v budúcich programoch úprav a v rámci Európskej zelenej dohody;

5. zdôrazňuje, že by mal byť lepšie zapojený do procesu európskeho semestra, a to aj do odporúčaní pre jednotlivé krajiny; zdôrazňuje významnú úlohu inkluzívnejšieho sociálneho dialógu so sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou, mládežníckymi organizáciami a miestnymi a regionálnymi samosprávami pri formovaní európskeho semestra; zdôrazňuje, že účinná, transparentná, komplexná, na výsledky orientovaná a na výkonnosti založená metodika sledovania sociálneho vplyvu, ktorá mám byť vypracovaná pre Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, zlepší európsky semester tým, že bude lepšie odrážať sociálne, rodové a environmentálne výzvy a že k nim bude pristupovať na rovnakom základe ako ku fiškálnej koordinácii, a tým, že napríklad bude venovať väčšiu pozornosť agresívnemu daňovému plánovaniu, znižovaniu chudoby, rodovej rovnosti, sociálnej spravodlivosti, sociálnej súdržnosti a vzostupnej konvergencii;

6. domnieva sa, že proces udržateľného semestra sa musí v rovnakej miere zamerať na tri rozmery: environmentálnu udržateľnosť, hospodársku udržateľnosť a sociálnu udržateľnosť; opakuje, že sociálnu udržateľnosť možno dosiahnuť len prostredníctvom znižovania nerovností a chudoby a ponúkaním sociálnych a zamestnaneckých príležitostí a spoločnej prosperity; zdôrazňuje, že sociálna spravodlivosť, dôstojná práca pri zabezpečení životného minima, rovnaké príležitosti, spravodlivá mobilita a silné systémy sociálneho zabezpečenia sú základnými prvkami spravodlivého prechodu na udržateľnú a sociálnu EÚ; vyzýva Komisiu, aby dôkladne posúdila rozmery ročného prieskumu udržateľného rastu s cieľom zabezpečiť, aby boli plne v súlade s článkom 3 ZEÚ, v ktorom sa stanovuje udržateľný rozvoj ako cieľ, o ktorý sa musí EÚ usilovať, založený na vyváženom hospodárskom raste a cenovej stabilite, sociálnom trhovom hospodárstve s vysokou konkurencieschopnosťou zameranom na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku, ako aj vysokej úrovni ochrany životného prostredia a zlepšení jeho kvality; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa spolu s Európskym parlamentom zamerali na riešenie týchto výziev prostredníctvom ekosociálnych politík EÚ kombinujúcich spoločnú hospodársku prosperitu, sociálny pokrok a udržateľný rozvoj;

Sociálny rozmer v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

7. Víta prijatie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; uznáva, že Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude prepojený s procesom európskeho semestra; zdôrazňuje, že koordinácia medzi týmito dvoma procesmi musí byť transparentná a musí podporovať zastrešujúce ciele EÚ, ako je vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv, cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, stratégie EÚ pre rodovú rovnosť, Európskej zelenej dohody a digitálnej transformácie; zdôrazňuje, že európsky semester vrátane zásad Európskeho piliera sociálnych práv je rámcom na určenie priorít vnútroštátnych reforiem a monitorovanie ich vykonávania; trvá na tom, že reformy musia byť založené na solidarite, integrácii, sociálnej spravodlivosti a spravodlivom rozdelení bohatstva s cieľom vytvoriť kvalitné pracovné miesta a udržateľný rast, zabezpečiť rovnosť príležitostí a prístup k nim a sociálnu ochranu, chrániť zraniteľné skupiny a zlepšovať životnú úroveň všetkých v EÚ;

8. vychádza z toho, že na to, aby mali členské štáty prístup k fondu, musia do svojich národných plánov obnovy zahrnúť opatrenia týkajúce sa sociálnej a územnej súdržnosti, detí a mladých ľudí; konštatuje, že v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti neboli výslovne vymedzené ani stanovené sociálne čiastkové ciele ani ciele, ale že podľa prijatého nariadenia by Komisia mala stanoviť spoločné ukazovatele, ktoré sa majú použiť na podávanie správ o pokroku a na účely monitorovania a hodnotenia mechanizmu, a mala by vymedziť metodiku vykazovania sociálnych výdavkov vrátane výdavkov na deti a mladých ľudí v rámci tohto mechanizmu; poukazuje na osobitý význam ukazovateľov týkajúcich sa vykonávania zásad Európskeho piliera sociálnych práv, kvalitných pracovných miest, vzostupnej sociálnej konvergencie, rovnosti príležitostí a sociálnej ochrany a prístupu k nim, vzdelávania a zručností a investovanie do prístupu a príležitostí pre deti a mladých ľudí v súvislosti so vzdelávaním, zdravím, s výživou, pracovnými miestami a bývaním, a to v súlade s cieľmi záruky pre deti a záruky pre mladých ľudí; vyzýva Komisiu, aby v rámci dialógu o obnove a odolnosti spolupracovala s Európskym parlamentom, so sociálnymi partnermi a s občianskou spoločnosťou na vymedzení týchto ukazovateľov v súlade s ukazovateľmi stanovenými v uznesení Európskeho parlamentu o silnej sociálnej Európe pre spravodlivé transformácie s cieľom posúdiť investície v národných plánoch podpory obnovy a odolnosti a ich reformy, ako aj navrhované opatrenia na zabezpečenie pokroku pri dosahovaní týchto cieľov;

9. poukazuje na to, že členské štáty navrhnú vlastné prispôsobené národné plány podpory obnovy a odolnosti založené na kritériách a šesťpilierovom prístupe Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a na prioritách v oblasti investícií a reforiem určených v rámci európskeho semestra a v súlade s ich národnými programami reforiem, národnými plánmi v oblasti klímy a energetiky, plánmi spravodlivej transformácie, plánmi vykonávania záruky pre mladých ľudí, dohodami o partnerstve a operačnými programami zriadenými pre fondy EÚ; pripomína, že každý členský štát musí do svojho národného plánu podpory obnovy a odolnosti zahrnúť podrobné vysvetlenie toho, ako plán prispieva k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv, ako aj to, ako posilňuje vytváranie kvalitných pracovných miest, vzostupnú sociálnu konvergenciu, investície do mladých ľudí a detí, rodovú rovnosť a rovnaké príležitosti pre všetkých; nabáda členské štáty, aby zahrnuli taktiež sociálne ciele a čiastkové ciele a bližšie určili odhadovanú výšku investícií do sociálneho pokroku pri ich plnení; trvá na tom, že národné plány podpory obnovy a odolnosti musia prispievať k dosiahnutiu cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja, k vykonávaniu stratégie EÚ pre udržateľný rast, ako sa uvádza v Európskej zelenej dohode, a k plneniu zásad Európskeho piliera sociálnych práv; vyzýva členské štáty, aby naplno využívali potenciál, ktorý ponúka všeobecná úniková doložka, na podporu spoločností, ktoré majú ťažkosti a chýba im likvidita, najmä zlepšením prístupu pre MSP k verejnému a súkromnému financovaniu, ochranou pracovných miest, miezd a pracovných podmienok ľudí pracujúcich v EÚ a investovaním do ľudí a systémov sociálneho zabezpečenia;

10. vyzýva Komisiu, aby sociálne ukazovatele zo sociálneho prehľadu európskeho semestra, najmä tie, ktoré sa týkajú dôstojnej práce, sociálnej spravodlivosti a rovnakých príležitostí, odolných systémov sociálneho zabezpečenia a spravodlivej mobility zahrnula do spoločných ukazovateľov, ktoré sa majú použiť v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti na podávanie správ o pokroku a na monitorovanie a hodnotenie plánov, ako aj do metodiky pre podávanie správ o sociálnych investíciách, a to aj pre záruku pre deti a záruku pre mladých ľudí; zdôrazňuje, že Európsky parlament bude dôkladne analyzovať delegovaný akt, ktorý Komisia v tejto veci predloží, s cieľom zistiť, či sú sociálne ukazovatele, sociálny prehľad a sociálna metodika v súlade s cieľmi, a overiť, či netreba vzniesť námietky;

11. domnieva sa, že odolné systémy sociálneho zabezpečenia založené na silných hospodárskych a sociálnych štruktúrach pomáhajú členským štátom efektívnejšie, spravodlivejšie a inkluzívnejšie reagovať na otrasy a rýchlejšie sa z nich zotavovať; zdôrazňuje, že systémy sociálneho zabezpečenia prispievajú k zaručeniu toho, aby spoločnosti v EÚ a všetci, ktorí žijú v EÚ, mali prístup k integrovaným službám a hospodárskej podpore, ktoré potrebujú na to, aby viedli dôstojný život, a to v týchto oblastiach intervencie: sociálne zabezpečenie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie a kultúra, bývanie, zamestnanosť, spravodlivosť a sociálne služby pre zraniteľné skupiny; okrem toho zdôrazňuje, že systémy sociálneho zabezpečenia zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosahovaní udržateľného sociálneho rozvoja, v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a pri podpore rovnosti a sociálnej spravodlivosti; varuje, že počas krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 boli systémy sociálneho zabezpečenia pod bezprecedentným tlakom, keďže neboli navrhnuté tak, aby pokryli sociálny dopyt, ktorý vyvolala núdzová situácia v oblasti zdravotnej starostlivosti a hospodárstva; vyzýva členské štáty, aby s podporou EÚ posilnili svoje systémy sociálneho zabezpečenia tak, aby mohli dobre fungovať a pomáhať celému obyvateľstvu, najmä v situáciách krízových alebo systémových otrasov, a to aj stanovením cieľov v oblasti sociálnych investícií, ktoré z hľadiska ambícií zodpovedajú digitálnym a ekologickým investíciám;

12. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vo svojich opatreniach obnovy riešili potreby detí a prijali opatrenia na zabezpečenie spravodlivého prístupu všetkých detí k podpore v ranom veku, k vzdelávaniu v oblasti nových technológií, zručností a etického a bezpečného používania digitálnych nástrojov a k príležitostiam na dobré sociálne a kultúrne podmienky a dobré duševné a telesné zdravie; vyzýva Komisiu, aby navrhla ambicióznu stratégiu boja proti chudobe

a pridelila väčší rozpočet na záruku pre deti; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že nadchádzajúca záruka pre deti zaručí rovnaký prístup pre deti k bezplatnej zdravotnej starostlivosti, bezplatnému vzdelávaniu, bezplatnej starostlivosti o deti, dôstojnému bývaniu a primeranej výžive;

13. domnieva sa, že udržateľný rast a reformy a investície posilňujúce spravodlivosť uvedené v národných plánoch podpory obnovy a odolnosti musia riešiť štrukturálne nedostatky sociálnych služieb a systémov sociálnej ochrany a posilniť ich odolnosť; pripomína význam politiky súdržnosti, ktorú chápe ako stratégiu na presadzovanie a podporu „celkového harmonického rozvoja" členských štátov a regiónov s cieľom posilniť hospodársky a územný rozvoj a sociálnu súdržnosť znižovaním rozdielov v rámci EÚ so zameraním na najchudobnejšie regióny; v tejto súvislosti poukazuje na to, že reformy a investície do sociálnej a územnej súdržnosti by mali prispievať aj k boju proti chudobe a riešeniu nezamestnanosti, viesť k vytváraniu kvalitných a stabilných pracovných miest a začleneniu a integrácii znevýhodnených skupín, a umožniť posilnenie sociálneho dialógu, podnikania, sociálnej infraštruktúry, sociálnej ochrany a systémov sociálneho zabezpečenia;

14. domnieva sa, že na zabezpečenie toho, aby EÚ bola naďalej odolná, musíme všetky politiky zamerať na zabezpečenie trvalej obnovy a zabránenie predčasnému ukončeniu opatrení a finančných nástrojov na podporu našich spoločností a pracovníkov a posilniť ich tam, kde sú v danom čase potrebné; víta aktiváciu všeobecnej únikovej doložky v rámci Paktu stability a rastu do minimálne konca roka 2021; očakáva, že zostane aktivovaná dovtedy, kým bude existovať príslušné odôvodnenie jej aktivácie; trvá na tom, že všetky budúce programy úprav by sa mali zameriavať na udržateľný rast a vytváranie kvalitných pracovných miest a mali by byť súdržné a nemali by brániť reformám alebo investíciám do sociálneho pokroku smerom k sociálnym čiastkovým cieľom a cieľovým hodnotám určeným v procese európskeho semestra a v národných plánoch podpory obnovy a odolnosti, najmä do pokroku pri znižovaní chudoby a nerovností; poukazuje na to, že bude potrebné zabezpečiť finančnú podporu prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, aby členské štáty tieto sociálne čiastkové ciele a cieľové hodnoty dosiahli; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili udržateľné investície a podporovali MSP a ich zamestnancov pri prechode na digitálne a ekologickejšie hospodárstvo a pri obnove hospodárskej činnosti a aby primerane zohľadnili MSP prostredníctvom analýzy možných účinkov politík fiškálnej konsolidácie na tieto podniky, keďže sú jedným z hlavných motorov hospodárstva EÚ a sú dôležité pre udržateľný rast;

15. domnieva sa, že rámec správy hospodárskych záležitostí musí zabrániť procyklickosti, ktorá by mohla viesť k zvýšeniu chudoby a nerovností a k odchýleniu sa od sociálnych cieľov dohodnutých v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti; žiada, aby sa potenciálne sociálne negatívne dôsledky deaktivácie všeobecnej únikovej doložky vyhodnotili v súlade s článkom 9 ZFEÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v kontexte dialógu o obnove a odolnosti a Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva spolupracovali s Európskym parlamentom s cieľom navrhnúť potrebné zmeny správy hospodárskych záležitostí, ktoré zabezpečia sociálny pokrok a ochránia najzraniteľnejšie osoby pred tým, aby znášali dôsledky akýchkoľvek potenciálnych budúcich programov úprav;

16. uznáva, že Nástroj Európskej únie na obnovu má zásadný význam, ale vyjadruje poľutovanie nad tým, že obmedzená veľkosť rozpočtu EÚ, ako aj jeho založenie na výdavkoch a jeho zásada vyrovnanosti, znamenajú, že jeho prerozdeľovacie a stabilizačné funkcie sú tiež veľmi obmedzené; uznáva význam sociálnej politiky a politiky súdržnosti a so záujmom očakáva ich posilnenie, ak vzniknú ďalšie potreby; zdôrazňuje, že preto je o to dôležitejšie, aby sa v plnej miere využili všetky možnosti VFR, Nástroja Európskej únie na obnovu a systému vlastných zdrojov na podporu inkluzívnej obnovy, sociálnej spravodlivosti a environmentálnej, hospodárskej, sociálnej a inkluzívnej odolnosti členských štátov a na posilnenie sociálnych politík a investícií, pričom zároveň treba posilňovať rozpočet EÚ pomocou širšieho portfólia vlastných zdrojov.

17. domnieva sa, že Nástroj Európskej únie na obnovu, VFR a rozpočet EÚ musia smerovať investície k sociálnym cieľom, a najmä k sociálnemu pokroku, ako je vymedzený v článku 3 ZEÚ a článku 9 ZFEÚ, ktoré zodpovedajú ambíciám investícií v ekologickej a digitálnej oblasti, a vyjadruje presvedčenie, že znižovanie chudoby a nerovností by sa rovnako malo prierezovo zohľadňovať pri všetkých rozhodnutiach o výdavkoch; domnieva sa, že v záujme silnej a inkluzívnej obnovy bude možno potrebné posilniť prerozdeľovacie a stabilizačné funkcie rozpočtu EÚ; vyzýva členské štáty, aby plne využívali všetky možnosti v rámci VFR, Nástroja Európskej únie na obnovu a systému vlastných zdrojov na podporu sociálnych cieľov a sociálnej spravodlivosti pri svojej vnútroštátnej obnove s cieľom posilniť sociálne ambície v rámci VFR aj Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; vyzýva členské štáty, aby urýchlili vykonávanie programov a fondov EÚ podľa VFR na roky 2014 – 2020 a urýchlene ratifikovali rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2020/2053, a zdôrazňuje, že vykonávanie plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov bude kľúčové pre splatenie finančných prostriedkov vynaložených v rámci nástroja EÚ na obnovu bez neprimeraného zníženia výdavkov EÚ alebo investícií do politík zamestnanosti a sociálnych politík v rámci VFR na roky 2021 – 2027;

Štvrtok 11. marca 2021

18. víta, že do európskeho semestra boli začlenené zložky týkajúce sa osobitných činností v odvetviach vzdelávania, kultúry, športu a médií vykonávaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti; vyzýva Komisiu, aby dôsledne monitorovala správy členských štátov o pokroku pri vykonávaní národných plánov podpory obnovy a odolnosti v rámci európskeho semestra s cieľom kontrolovať, do akej miery boli splnené ciele Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;

19. zdôrazňuje, že v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 sa uvádza dosiahnutie cieľa EÚ týkajúceho sa konkurencieschopnej udržateľnosti, ale že táto koncepcia nie je vymedzená ako cieľ v zmluvách EÚ a nie je ani súčasťou cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja; vyzýva preto Komisiu, aby dosiahla ciele vymedzené v článku 3 ods. 3 ZEÚ a v článkoch 8 až 11 ZFEÚ, ako aj presnejšie vymedzila odolnosť, chápanú ako schopnosť nielen ustáť a zdolať výzvy, ale aj vykonať transformácie udržateľným, spravodlivým a demokratickým spôsobom ([33]);

20. zdôrazňuje, že sociálny pokrok je jedným z cieľov EÚ stanovených v článku 3 ods. 3 ZEÚ; konštatuje, že v dohode o VFR sa musia riadne riešiť závažné sociálne dôsledky pandémie COVID-19 a potreba dôraznej reakcie, do ktorej sa má investovať, aby sa zamedzilo ďalšiemu zvyšovaniu nezamestnanosti, chudoby a sociálneho vylúčenia, pričom sa zabezpečí, že sa na nikoho nezabudne; zdôrazňuje, že je potrebné urobiť zo sociálneho pokroku investičnú prioritu spolu so zelenou a digitálnou transformáciou v záujme ochrany všetkých osôb v našich spoločnostiach, najmä tých najzraniteľnejších, pred negatívnym vplyvom súčasnej krízy a na účely zmiernenia prehlbujúcich sa nerovností; pripomína, že podľa odhadov Komisie sú potrebné investície do sociálnej infraštruktúry vo výške 192 miliárd EUR, pričom na zdravotníctvo a dlhodobú starostlivosť ich pripadá 62 % (57 miliárd EUR na cenovo dostupné bývanie, 70 miliárd EUR na zdravotníctvo, 50 miliárd EUR na dlhodobú starostlivosť a 15 miliárd EUR na vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie) ([34]); pripomína význam projektov, ktoré vytvárajú pozitívny sociálny vplyv a posilňujú sociálne začlenenie; opätovne pripomína, že do národných plánov podpory obnovy a odolnosti sa musia zahrnúť plány sociálneho pokroku, v ktorých sa priblíži vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv a sociálnych investícií s cieľom znížiť nedostatok investícií do sociálnej infraštruktúry; zdôrazňuje úlohu Európskeho parlamentu ako spoluzákonodarcu a vyzýva na zohľadnenie jeho príspevkov s cieľom zabezpečiť demokratické monitorovanie plánov podpory obnovy a odolnosti; vyzýva členské štáty, aby zaviedli mechanizmy, ktoré zaručia dialóg s regionálnymi sociálnymi partnermi;

21. vyzýva členské štáty, aby zvýšili finančné prostriedky na vzdelávanie v rámci svojho hrubého domáceho produktu a aby súčasťou ich národných plánov podpory obnovy a odolnosti boli ambiciózne investície do všetkých úrovní vzdelávania – vrátane odborného vzdelávania a prípravy, zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie – ako podmienka hospodárskej obnovy, ktorá posilňuje sociálnu súdržnosť a rieši nerovnosti;

Sociálny rozmer

22. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby aktívne riešili digitálnu priepasť v prístupe k verejným službám, z ktorých mnohé boli digitalizované počas pandémie COVID-19, a to zabezpečením podpory EÚ, vrátane finančnej podpory, pre sociálne inovácie na miestnej úrovni s cieľom zabezpečiť ľahšiu dostupnosť verejných služieb vrátane budovania kapacít a rozširovania inovačných iniciatív zdola nahor zameraných na digitálnu integráciu a dátovú gramotnosť, v snahe zabezpečiť, aby všetci v EÚ mali prístup ku kvalitným, prístupným a použiteľným ústretovým službám všeobecného záujmu. zdôrazňuje, že je dôležité ďalej zlepšovať digitálne zručnosti a podporovať digitálnu transformáciu podnikov a verejnej správy; zdôrazňuje, že digitalizácia verejných služieb môže pomôcť uľahčiť spravodlivú mobilitu pracovnej sily, najmä pokiaľ ide o koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia, a vyzýva členské štáty, aby sa k tejto digitalizácii zaviazali; zdôrazňuje, že členské štáty by sa mali zamerať aj na inovácie a investície v oblasti zlepšenia pripojiteľnosti a infraštruktúry pre mestské a vidiecke domácností a pozdĺž hlavných dopravných koridorov;

23. vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia potrebné na posilnenie svojej digitálnej infraštruktúry, pripojiteľnosti a vzdelávacích metód, ktoré sa používajú na ich školách, univerzitách a vo vzdelávacích centrách, a aby urýchlili reformy, ktorými sa realizuje digitálna transformácia, a tak zabezpečili, aby z nej mali prospech všetci v EÚ, a aby vyvinuli osobitné úsilie na zabezpečenie dostupnosti online vzdelávania pre všetkých; v tejto súvislosti pripomína, že je potrebné primerane vyškoliť učiteľov, školiteľov a rodičov, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu v digitálnej transformácii, najmä pokiaľ ide o nové

([33]) Oznámenie Komisie z 9. septembra 2020 s názvom Správa o strategickom výhľade za rok 2020 – Vytýčenie smeru k odolnejšej Európe (COM(2020)0493).

([34]) Pracovný dokument útvarov Komisie z 27. mája 2020 s názvom „Identifikácia potrieb obnovy Európy“ (SWD(2020)0098).

formáty, ako je dištančné a zmiešané učenie; poukazuje na potrebu dôkladne posúdiť vplyv nadmerného vystavenia digitálnemu svetu a požaduje opatrenia, ktoré podporia lepšie pochopenie rizík spojených s digitálnymi technológiami, ktoré môžu mať účinok najmä na deti a mladých ľudí; zdôrazňuje, že prístup k digitálnemu a online vzdelávaniu by z dlhodobého hľadiska nemal slúžiť ako náhrada, ale skôr ako doplnok k priamej interakcii medzi učiteľmi a žiakmi a študentmi, keďže len prezenčné učenie môže účinne zabezpečiť nadobudnutie medziľudských a sociálnych zručností;

24. zdôrazňuje, že je potrebné, aby Komisia a členské štáty zhromažďovali lepšie a harmonizovanejšie údaje o počte bezdomovcov v EÚ, keďže to predstavuje základ akejkoľvek účinnej verejnej politiky;

25. zdôrazňuje, že investovanie do sociálnych práv, ako aj úsilie o začlenenie zásad obsiahnutých v Európskom pilieri sociálnych majú význam, s náležitým zohľadnením rozdielnych sociálno-ekonomických prostredí, rôznorodosti vnútroštátnych systémov a úlohy sociálnych partnerov;

26. je znepokojený veľkými sumami daňových príjmov, ktoré sa nevybrali v dôsledku rozsiahleho vyhýbania sa daňovým povinnostiam; vyzýva Radu, aby urýchlila rokovania o právnych predpisoch týkajúcich sa vykazovania podľa jednotlivých krajín a spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb a aby zrevidovala kritériá Skupiny pre kódex správania pre zdaňovanie podnikov, ako aj kritériá pre zoznam EÚ obsahujúci nespolupracujúce jurisdikcie;

27. vyzýva Komisiu a Radu, aby urobili maximum v boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a aby účinne bojovali proti škodlivým daňovým praktikám, ktoré prijali niektoré členské štáty;

28. vyjadruje poľutovanie nad tým, že spôsob prezentácie údajov v spoločnej správe o zamestnanosti nie je jasný a že pokiaľ ide o údaje o vývoji miezd, produktivite, kapitálových ziskoch a výnosoch, subvenciách a daňových úľavách pre spoločnosti a daňovo-odvodovom zaťažení práce a kapitálu, často nie sú preukazné alebo sa ťažko porovnávajú; upozorňuje, že sa nemeria viacfaktorová produktivita; vyzýva členské štáty, aby zahrnuli index rodovej rovnosti ako jeden z nástrojov európskeho semestra a analyzovali štrukturálne reformy z rodového hľadiska; pripomína, že na pochopenie nových požiadaviek, správania a reakcií je potrebné lepšie zhromažďovať, monitorovať a využívať existujúce a nové formy údajov a dôkazov; vyjadruje znepokojenie nad nedostatkom odkazov na boj proti diskriminácii a rasizmu a na zabezpečenie rovnosti príležitostí a dôstojného života pre všetky skupiny vrátane detí a z hľadiska ich prístupu ku vzdelávaniu; vyzýva Komisiu, aby posilnila vykonávanie antidiskriminačných právnych predpisov, politiky a praxe s cieľom účinne bojovať proti diskriminácii zo všetkých dôvodov vrátane protirómskeho zmýšľania a zachovať v opatreniach na obnovu dobré sociálne, duševné, kultúrne a fyzické životné podmienky;

29. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vytvorili balík opatrení v oblasti udržateľnej kvalitnej zamestnanosti, ktorý zohľadní rôzne formy vnútroštátnych postupov a úlohu sociálnych partnerov a kolektívneho vyjednávania vrátane legislatívnych iniciatív zameraných nielen na zlepšenie miezd, ale aj na zabezpečenie dôstojných pracovných podmienok pre všetkých, s osobitným dôrazom na prácu na diaľku, právo na odpojenie sa, rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom, duševnú pohodu na pracovisku, rodičovskú dovolenku a dovolenku súvisiacu so starostlivosťou, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, práva pracovníkov platforiem, zabezpečenie kvalitných pracovných miest pre dôležitých pracovníkov a posilnenie demokracie v práci a úlohy sociálnych partnerov a kolektívneho vyjednávania; zdôrazňuje, že vytváranie kvalitného zamestnania je jedným z cieľov uvedených v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a že by sa to malo uskutočniť prostredníctvom komplexného balíka reforiem a investícií, ako aj opatrení zabezpečujúcich stabilné zmluvy, dôstojné mzdy, rozsah kolektívneho vyjednávania a minimum sociálnej ochrany vrátane dôstojných dôchodkov nad hranicou chudoby; vyzýva Komisiu, aby tieto ukazovatele zahrnula do usmernení na posúdenie sociálneho pokroku v plánoch podpory obnovy a odolnosti; poukazuje na to, že reformy trhu práce realizované ako súčasť národných plánov podpory obnovy a odolnosti musia byť v súlade s dosahovaním týchto cieľov;

30. poznamenáva, že makroekonomické politiky, ktoré zabezpečujú vysokú úroveň kvalitného zamestnania, ako aj spravodlivé zdaňovanie majú zásadný význam pre udržateľnosť našich národných dôchodkových systémov v demografických súvislostiach starnutia obyvateľstva členských štátov; zdôrazňuje, že je potrebná ďalšia podpora pre pracovníkov a podniky, keďže členské štáty sa naďalej usilujú o makroekonomickú stabilitu v dôsledku krízy spôsobenej pandémiou COVID-19; požaduje koordinovaný prístup na úrovni EÚ s cieľom zamedziť nekalej a nezdravej hospodárskej súťaži v oblasti nákladov práce a zvýšiť vzostupnú sociálnu konvergenciu v prospech všetkých;

Štvrtok 11. marca 2021

31. zdôrazňuje, že sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie sú rozhodujúcimi nástrojmi, ktoré pomáhajú zamestnávateľom a odborovým zväzom stanoviť spravodlivé mzdy a pracovné podmienky, a že silné systémy kolektívneho vyjednávania zvyšujú odolnosť členských štátov v čase hospodárskej krízy; je pevne presvedčený, že demokratická, odolná a sociálne spravodlivá obnova by mala byť založená na sociálnom dialógu vrátane kolektívneho vyjednávania; opakuje svoj názor, že členské štáty by mali prijať opatrenia na podporu vysokej hustoty odborových zväzov a na zvrátenie zmenšovania rozsahu kolektívneho vyjednávania; poukazuje na to, že je dôležité zabezpečiť, aby pracovníci v EÚ boli chránení primeranými minimálnymi mzdami na základe právnych predpisov alebo kolektívnych zmlúv, ktoré im zabezpečia dôstojnú životnú úroveň, kdekoľvek budú pracovať; v tejto súvislosti víta Komisiou predložený návrh smernice o primeraných minimálnych mzdách v EÚ, ktorej cieľom je zvýšiť rozsah kolektívneho vyjednávania a zabezpečiť, aby pracovníci v EÚ boli chránení minimálnymi mzdami stanovenými na primeranej úrovni;

32. vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia na podporu účinného prístupu k systémom sociálnej ochrany s cieľom zabezpečiť primerané minimum sociálnej ochrany pre všetkých pracovníkov (najmä pre zraniteľných pracovníkov, samostatne zárobkové činné osoby, migrantov a osoby so zdravotným postihnutím), najmä nadviazaním na odporúčanie Rady z 8. novembra 2019 o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby ([35]); opätovne víta prijatie tohto odporúčania ako prvého opatrenia a záväzku Komisie posilniť systémy sociálnej ochrany v EÚ, zdôrazňuje však potrebu dosiahnuť univerzálny prístup k sociálnej ochrane, a to najmä v súčasnej zložitej situácii; vyzýva členské štáty, aby vytvorili a posilnili stimuly na zvýšenie pracovných príležitostí pre starších pracovníkov pri súčasnom zabezpečení primeranosti a udržateľnosti dôchodkových systémov;

33. vyzýva Komisiu, aby uprednostnila uverejnenie svojej stratégie týkajúcej sa práv osôb so zdravotným postihnutím, a naliehavo vyzýva členské štáty, aby mysleli na kompenzáciu neprimeraných negatívnych účinkov, ktoré majú opatrenia prijaté v súvislosti s pandémiou na zraniteľné skupiny, a pracovali na nej;

34. pripomína, že kríza COVID-19 vystavuje systémy verejného zdravotníctva členských štátov bezprecedentnému tlaku, čo zdôrazňuje význam primeraného financovania, najmä čo najlepším využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na posilnenie kapacity pripravenosti na krízy a posilnenie sociálnej a inštitucionálnej odolnosti, ako aj význam kapacity, prístupnosti, účinnosti a kvality verejného zdravotníctva a systémov zdravotnej starostlivosti s dostatočným počtom zamestnancov, a to aj s cieľom urýchliť koordinovanú distribúciu vakcín a včasný prístup k vakcínam pre všetky členské štáty a pre všetkých ľudí; víta v tejto súvislosti budovanie silnej zdravotnej únie EÚ; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili rovný a univerzálny prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti vrátane preventívnej a dlhodobej starostlivosti a podpory zdravia, a to s osobitným zameraním na kvalitnú starostlivosť pre staršie osoby, najmä prostredníctvom cielených investícií v danej oblasti a ukončenia neistých pracovných miest a zneužívania dočasnej práce v odvetví zdravotníctva;

35. zdôrazňuje, že zvládnutie pandémie je nutným predpokladom sociálnej a hospodárskej obnovy a účinnosti úsilia o obnovu; víta vývoj očkovacích látok proti ochoreniu COVID-19, vyjadruje však veľké znepokojenie nad závažnými prípadmi nedodržania harmonogramu výroby a dodávok; žiada, aby sa s vakcínou proti ochoreniu COVID-19 v praxi zaobchádzalo ako s verejným statkom, ktorý bude zaručený pre všetkých; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby odstránila prekážky a obmedzenia vyplývajúce z patentov a práv duševného vlastníctva s cieľom zabezpečiť rozsiahlu výrobu vakcín a ich včasnú distribúciu všetkým štátom a všetkým ľuďom;

36. pripomína, že rozdiely v zamestnanosti, rozdiely v odmeňovaní žien a mužov a rozdiely v dôchodkoch žien a mužov sú aj naďalej mimoriadne vysoké; zdôrazňuje, že proces európskeho semestra a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti by mali prispieť k riešeniu týchto výziev; požaduje posilnenie rodovej rovnosti uplatňovaním hľadiska rodovej rovnosti a žiada Komisiu, aby urýchlila zavedenie účinnej, transparentnej a komplexnej metodiky orientovanej na výsledky a vychádzajúcej z výkonnosti pre všetky programy EÚ; víta zámer Komisie zaviesť záväzné opatrenia na zabezpečenie transparentnosti odmeňovania vrátane indexu rovnosti miezd mužov a žien; naliehavo žiada rýchle prijatie týchto opatrení, aby sa zamedzilo ďalším rodovým nerovnostiam; vyzýva členské štáty a Komisiu, aby podporovali podnikanie žien a uľahčili im prístup k financovaniu; vyzýva členské štáty, aby v Rade odblokovali rokovania o smernici o zastúpení žien vo vrcholových orgánoch;

37. vyzýva Komisiu, aby v budúcnosti rozšírila odporúčania pre jednotlivé krajiny tak, aby zahŕňali výsledky týkajúce sa zapojenia sociálnych partnerov do mechanizmov stanovovania miezd a účinnosti ich zapojenia;

([35]) Ú. v. EÚ C 387, 15.11.2019, s. 1.

38. zdôrazňuje, že včasné, účinné a spravodlivé vykonávanie programu EÚ v oblasti zručností má zásadný význam pre podporu zamestnanosti v odvetví zdravotníctva a riešenie nedostatku zručností v nových pracovných oblastiach; varuje však, že program v oblasti zručností nestačí na riešenie neistých pracovných miest a chudoby pracujúcich na trhu práce v EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili rozvoj kvalitných, cenovo dostupných a inkluzívnych zručností a odborného vzdelávania prostredníctvom získavania a vzájomného uznávania kvalifikácií a uznávania a validácie kompetencií, výsledkov vzdelávania a diplomov na všetkých úrovniach vzdelávania, ako aj neformálneho vzdelávania s prispôsobenou podporou a aktívnym dosahom, najmä pre najviac marginalizované skupiny v spoločnosti, čím sa zabráni stereotypizácii; zdôrazňuje, že je potrebné podporovať celoživotné vzdelávanie v celej EÚ, pretože sa ukáže byť základným prvkom prechodu na digitálne, zelené, konkurencieschopné a odolné hospodárstvo EÚ;

39. pripomína význam programov EÚ, ako je záruka pre mladých ľudí, ktorej balík bol nedávno posilnený; vyzýva členské štáty, aby urýchlene zaviedli tento program v úzkom súlade s fondmi EÚ, ako je Európsky sociálny fond plus, s cieľom riešiť situáciu NEET, a s osobitným dôrazom na osoby žijúce vo vidieckych oblastiach a regiónoch s prírodnými alebo demografickými obmedzeniami na ich trhoch práce, s cieľom zabezpečiť, aby všetci mladí ľudia vo veku do 30 rokov dostali kvalitnú ponuku zamestnania, ďalšieho vzdelávania, odborného vzdelávania alebo odbornej prípravy, boli schopní rozvíjať zručnosti potrebné pre pracovné príležitosti v širokej škále odvetví, alebo aby im bola ponúknutá platená učňovská príprava alebo stáž do štyroch mesiacov od momentu, keď sa stali nezamestnanými alebo ukončili formálne vzdelávanie;

40. nabáda členské štáty, aby dočasne prispôsobili program EÚ na podporu konzumácie ovocia, zeleniny a mlieka v školách zatvoreniu škôl, keď je potrebné na boj proti pandémii, s cieľom zabezpečiť, aby si deti počas týchto období udržiavali zdravé stravovacie návyky, predchádzať podvýžive medzi tými, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie, a podporovať miestnych výrobcov;

41. zdôrazňuje, že v záujme sociálnej spravodlivosti a rovnosti, sociálneho rozvoja a boja proti riziku chudoby a sociálneho vylúčenia vrátane chudoby detí a chudoby pracujúcich, ako aj v záujme zabránenia nedostatku zručností a zamedzenia príjmových nerovností je dôležitá horizontálna koordinácia medzi programami EÚ a vnútroštátnymi opatreniami; poukazuje na to, že najlepším príkladom uvedenej horizontálnej koordinácie je Európsky sociálny fond; zároveň dôrazne poukazuje na to, že sociálny vplyv a vplyv na zamestnanosť by mali byť prierezovým hľadiskom vo všetkých výdavkových programoch;

42. zdôrazňuje, že zabezpečovací mechanizmus rozpočtu EÚ a funkcie rozpočtu EÚ týkajúce sa prijímania a poskytovania pôžičiek, a najmä nástroj EÚ pre dočasnú podporu na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (systém SURE), sú výbornými príkladmi toho, ako možno úverovú kapacitu a povesť rozpočtu EÚ využiť na podporu opatrení členských štátov v súlade s prioritami EÚ, najmä za výnimočných okolností, ktoré vytvorila zdravotná a hospodárska kríza, ktorá nemala v dejinách EÚ obdobu;

43. požaduje lepšiu koordináciu medzi environmentálnymi, hospodárskymi a sociálnymi politikami a medzi rôznymi fondmi obnovy a štrukturálnymi fondmi s cieľom zlepšiť synergie a posilniť zdroje sociálnych investícií vrátane tých, ktoré sú zamerané na „prvých pomocníkov“ v kríze, ako sú dôležití pracovníci, so zakotvením zásady, že na nikoho sa nezabudne; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby do navrhovania a vykonávania opatrení súvisiacich s európskym semestrom zapojili na vhodných úrovniach všetky príslušné vnútroštátne, regionálne a miestne orgány, najmä v oblasti zdravotníctva a v sociálnej oblasti, ktoré často nie sú zahrnuté do hospodárskych a fiškálnych hľadísk;

44. víta zaradenie cenovej dostupnosti bývania do európskeho semestra; vyzýva Komisiu, aby navrhla rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie v oblasti bezdomovectva, a ďalej vyzýva členské štáty, aby najprv prijali zásadu bývania, ktorá pomôže podstatne znížiť mieru bezdomovectva tým, že uprednostní poskytovanie trvalého bývania bezdomovcom, navrhne spôsoby, ako bojovať proti energetickej chudobe, zastaví nútené vysťahovanie a ukončí kriminalizáciu bezdomovectva; okrem toho zdôrazňuje potrebu zhromažďovať lepšie a harmonizovanejšie údaje o bezdomovcoch v EÚ; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v kontexte Európskej zelenej dohody predložili konkrétne návrhy na primerané riešenie problému energetickej chudoby;

45. vyzýva Komisiu, aby predložila nástroj na zmiernenie účinkov asymetrických otrasov, ktorý bude účinný z dlhodobého hľadiska, napríklad primeraný a funkčný systém poistenia a zaistenia v nezamestnanosti, ktorý by mohol byť zálohou pre vnútroštátne systémy v čase, keď časť EÚ čelí dočasným hospodárskym otrasom; zdôrazňuje prvoradý význam podpory investícií a prístupu k financovaniu v EÚ s cieľom pomôcť MSP pri ťažkostiach v oblasti platobnej schopnosti, vytvárať kvalitné pracovné miesta v strategických odvetviach a podporovať územnú, hospodársku a sociálnu súdržnosť v EÚ; zdôrazňuje skutočnosť, že na zmiernenie dôsledkov krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 v oblasti zamestnanosti by sa mohol mobilizovať nový Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii na pomoc nadbytočným pracovníkom; vyzýva preto členské štáty, aby Komisii urýchlene predložili žiadosti o financovanie s cieľom podporiť pracovníkov EÚ, ktorí prišli o prácu v dôsledku pandémie COVID-19, na účely preškolenia, rekvalifikácie a opätovného začlenenia na trh práce;

46. víta skutočnosť, že Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii sa taktiež využíva pri reagovaní na túto pandémiu, a to podporou reštrukturalizácie potrieb spoločností EÚ; konštatuje, že limit prepustených pracovníkov pre prístup k fondu sa znížil na minimálne 200 pracovníkov a že tento nástroj EÚ by mohol pomôcť financovať personalizované podporné opatrenia, ako sú kurzy odbornej prípravy prispôsobené potrebám a programy rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností; vyzýva zapojené inštitúcie EÚ, aby boli flexibilné a rýchlo analyzovali žiadosti o aktiváciu, a tak zabezpečili skrátenie času potrebného na mobilizáciu fondu na minimum;

47. zdôrazňuje, že jav úniku mozgov prehlbuje rozdiely v hospodárskom a sociálnom rozvoji v rámci EÚ; vyzýva Komisiu, aby posúdila únik mozgov v určitých regiónoch a odvetviach a aby v prípade potreby navrhla podporné opatrenia, ako aj podporovala mobilných pracovníkov zabezpečením slobody pohybu pracovníkov bez obmedzení a posilnením prenosnosti práv a nárokov; žiada Komisiu, aby predložila návrh digitálneho čísla sociálneho zabezpečenia EÚ;

48. berie na vedomie potrebu poskytnúť osobitnú podporu mediálnemu sektoru, ktorý zohráva v našich demokraciách kľúčovú úlohu, a to spôsobom, ktorý rešpektuje a podporuje slobodu a pluralitu médií v čase, keď v online prostredí čoraz viac dominuje niekoľko veľkých subjektov s rastúcou trhovou silou a mobilnými základmi dane, čo niekedy bráni schopnosti mnohých menších spoločností EÚ začať a rozširovať podnikanie na jednotnom trhu, ako to bolo zdôraznené v oznámení Komisie o ročnej stratégii udržateľného rastu EÚ na rok 2021 ([36]); upriamuje pozornosť členských štátov na osobitné opatrenia stanovené v akčnom pláne Komisie pre médiá, ktorý bol predstavený 3. decembra 2020 a ktorý má pomôcť sektoru vysielania, spravodajstva a kinematografie zotaviť sa z veľkej straty príjmov z reklamy, ku ktorej došlo v dôsledku zákazu vychádzania, ktorý bol zavedený vzhľadom na pandémiu, a podporiť jeho produkciu a distribúciu digitálneho obsahu;

49. poukazuje na to, že by sa mali zvážiť spravodlivé podmienky pre spoločnosti, ktoré chcú získať prístup k verejným finančným prostriedkom a podpore, s cieľom predísť tomu, aby takúto podporu získavali spoločnosti so sídlom v jurisdikcii uvedenej v prílohe I k záverom Rady o revidovanom zozname EÚ obsahujúcom jurisdikcie, ktoré nespolupracujú na daňové účely ([37]), a poukazuje na to, že by nemali oslabovať kolektívne vyjednávanie, účasť alebo spolurozhodovanie pracovníkov v rozhodovacích procesoch podniku v súlade s vnútroštátnym právom a praxou, a mali by byť podmienené zachovaním rovnakej úrovne podmienok a práv v oblasti práce a zamestnania vrátane ochrany pred prepustením a znižovaním miezd, a nemali by byť vyplácané žiadne bonusy manažérom ani akcionárom dividendy;

50. zdôrazňuje, že hodnotenie právneho štátu a účinnosti justičného systému by tak malo byť aj naďalej súčasťou európskeho semestra;

o

o o

51. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

([36]) Oznámenie Komisie zo 17. septembra 2020 s názvom Ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2021 (COM(2020)0575).
([37]) Ú. v. EÚ C 64, 27.2.2020, s. 8.